Ilustració Catalana

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

Any IX BARCELONA 17 DESEMBRE 1911 N.º 445

LA QUESTIO DE LLIVIA

UNA DONA DE LLIVIA AB EL TRAJO TIPICH DEL PAIS

SOCIETAT ANÒNIMA ILUSTRACIÓ CATALANA

En virtut del article XV dels Estatuts d'aquesta Societat, se convoca als senyors Accionistes a la Junta General ordinaria que tindrà lloch lo dia 24 d'aquest mes a les dèu del matí en lo local social (Mallorca, 287, baxos.)

Los senyors Accionistes que no puguen assistirhi, poden ferse representar per un altre Accionista, mitjansant la corresponent delegació per escrit, segons l'article XVII.

Si, per falta de nombre suficient d'accions representades, no pogués celebrarse la Junta General aquell dia, tindrà lloch la de segona convocatoria'l dia 31 del mateix mes, a la matexa hora y en lo propi local, essent vàlits y obligatoris los acorts que s'hi prenguen sia'l que's vulla'l nombre d'Accionistes presents.

Barcelona, 9 de Desembre, 1911.

P. A. del C. d'A.
JOAQUÍM CABOT Y ROVIRA, Secretari.

LA QUESTIÓ DE LLIVIA

A PROPÒSIT DE LA CONFERENCIA D'EN DIONÍS PUIG

Hermosíssima es Lampegia,
filla del duch d'Aquitania;
quan del castell al matí
puja a la torre més alta,
a qui la veu desde'l bosch
li apar l'estrella de l'alba.
. . . . . .
L'ha ovirada Abú-Rezah,
governador de Cerdanya,
Lampegia cassava aucells,
a n'ella'l moro la cassa;
quan la té dintre del llas
cativa se la emmenava...

Axís comensava a cantar mossen Cinto els amors de Lampegia y Abú-Rezah, per altre nom Munuza. Y aquexa historia, del serrahí y la cristiana, porta aparellat el nom de Julia-Llivia, la capital de la Cerdanya hont va ser sitiat Munuza per les forces d'Abderraman, que, segons la llegenda, varen endursen a Lampegia vers Damàs, fentla portadora del cap del seu espòs.

* * *

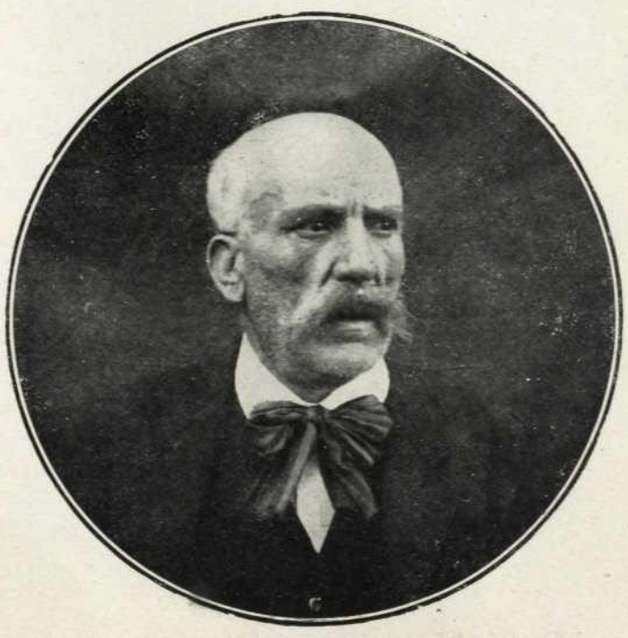
Sense poesía, sinó ben prosaycament, sembla que ara una part de la opinió francesa vulgui repetir la llegenda de Lampegia y Munuza. Sinó que Lampegia fora l'enclòs de Llivia y Munuza Fransa.

... quan la té dintre del llas...

Realment, l'enclòs de Llivia ve a serhi dintre de un llas. Dividida la Cerdanya — ben capritxosament per cert, — en francesa y espanyola, l'enclòs de Llivia figura dintre la primera, com un tros d'Espanya que, al senyalar una frontera contra-natura, n'hagués saltat violentament.

La historia, la tradició, la naturalesa, fan de les dues Cerdanyes actual una de sola. Els homes, pera fer la divisió, han atropellat la naturalesa. L'aspiració natural no hauría de ser, donchs, la d'anexionar Llivia a la Cerdanya francesa, sinó la de tornar a les dues Cerdanyes la seva antiga unitat dintre Catalunya. Per que la Cerdanya es ni més ni menys qu'un tros de Catalunya; y al dir Cerdanya no fem ja l'arbitraria divisió, sinó que comprenem dintre'l nom la espanyola y la francesa.

Però axò son somnis. Y ja farèm prou si podem impedir que's consumi l'anexió del enclòs de Llivia a la República francesa.

DON DIONÍS PUIG, QUI DONÀ LA CONFERENCIA SOBRE LLIVIA A LA LLIGA REGIONALISTA DE BARCELONA

* * *

Interessat com a bon cerdà per tan trascendental problema, en Dionís Puig — el nostre eminent metereolech — va ser convidat per la Lliga Regionalista a tractarlo en conferencia pública. Y va acceptar l'envit y, devant d'una concurrencia extraordinaria, va ressucitar el passat, va escatir el present y va guaytar l'avenir.

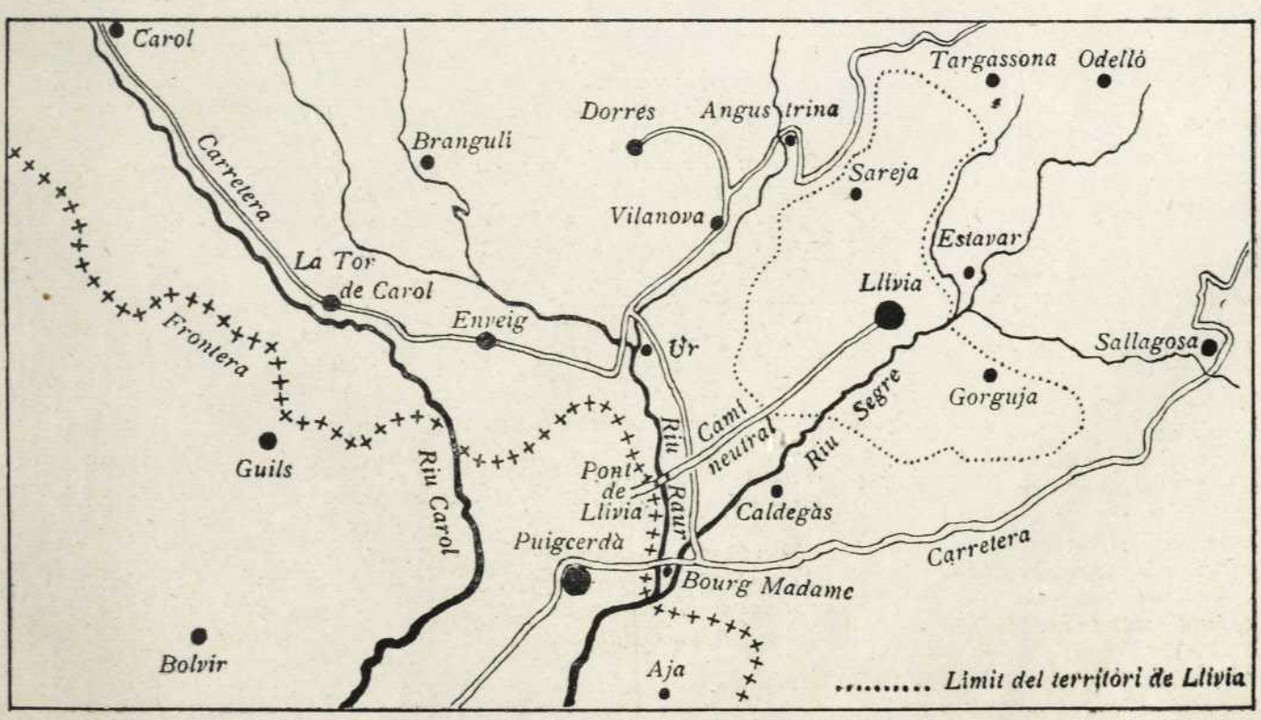
Ara'ns parlava ab indiscutible competencia de la formació geològica de la Cerdanya; ara, en el període Romà, ens feya reviure les lluytes de Cèsar y Pompeu y ens probava que ja aleshores la Cerdanya formava un tot homogeni, independent de la Galia y el Rosselló; ara'ns feya passar als temps dels Goths per fernos veure com també destriaven la Ceretania de la Galia... Y axís anava repassant en Puig tota la nostra historia y sempre veya la Cerdanya — tota la Cerdanya — seguint la sòrt de Catalunya. Y retreya l'acta de la consagració de la Seu d'Urgell, segons la qual tots els pobles de la Cerdanya figuraven dintre la diòcessis; y recordava la invassió serrahina que, després de la batalla del Guadalete, va pujar Espanya amunt y arribà fins a Llivia, hont els exèrcits invassors s'enterareu de que, derrera les serrallades pirenenques, «hi havía altres terres godes» y des-

VISTA GENERAL DE LLIVIA

VISTA PARCIAL DE CERDANYA

MAPA DELS VOLTANTS DE LLIVIA

EL PONT DE LLIVIA QUE MARCA LA DIVISORIA ENTRE ESPANYA A FRANSA. EL TROS DE CARRETERA D'AQUEST A LLIVIA ES NEUTRAL

de hont «s'internaren *cap a les Galies*».

Sempre, sempre, sempre, la naturalesa y la historia han confirmat la unitat de la Cerdanya dintre Catalunya. Per que, més endevant, al constituhirse la Marca Hispànica, dintre d'ella va romandre'l país cerdà.

Son tant una sola cosa les dues Cerdanyes, qu'encara avuy existeix una congregació — la de la Verge de la Sacristía de Puigcerdà — a la qual pertanyen totes les dònes cerdanes, siguin de part ensà, siguin de part enllà de la frontera.

* * *

Donchs, malgrat tot lo dit y malgrat altres rahons que va anar descapdellant en Dionís Puig, va consumarse la iniquitat de la pau dels Pirineus y la Cerdanya va mitxpartirse en benefici de Fransa, després d'una sèrie de negociacions l'estudi de les quals fa veure la veritable injusticia de la partició.

Afortunadament, per una sèrie de fets que fora difícil sintetisar en un article, Llivia y el seu enclòs varen salvarse. Y axò es lo que sab greu a certs elements francesos, la veu dels quals ha estat portada pel diputat dels Pirineus Orientals M. Brouse ¿Serà francesa Llivia?

Aquesta es la pregunta que's tan tots els que s'interessen pel problema. Lo que cal es fer els possibles pera que no ho sigui. Y es per axò que convé donar a la conferencia de en Dionís Puig el relleu que's merexen la importancia del tema y els mèrits del conferenciant.

« .. quan la té dintre del llas...»

Tant se val que Fransa tingui Llivia dintre un llas. Munuza va poder cassar a Lampegia per que Lampegia's sentía enamorada de Munuza; però, avuy per avuy, Llivia segueix sent catalana, encara que no la unexi ab Catalunya més que la cinta de un camí neutral.

PATRICI CIVIL.

DESEMBRE

Les fulles que al Desembre esgroguehides
dels arbres envellits el vent fa caure
ens recorden les vides
qu'en terra'l vent de mort ha fet ajaure.

De la branca despreses, s'entretenen
ab remor de sospirs volant pausades,
y al tocà' a terra, tenen
l'abandó d'existencies fadigades.

Pel vent empeses, d'una a una corren
mormolant una quexa febrosenca,
y avall sempre s'escorren
ab sò esquerdat de quelcom vell que's trenca.

Fulles seques que'l fret d'hivern colltorsa
y'l vent entre la pols a mitx enterra.
hont aneu sense forsa
aplegades, lliscant a ran de terra?

Hont aneu, que al brotar altra vegada
les branques, us heu fos, com fon el dia
la nit fosca y glassada?
No ho sé; mes de la vostra curta via

l'arbre, ara nú y abandonat, ne plora:
les llàgrimes fecondes de la vida
que cauen en bon'hora
y prest ò tart fan treure la florida.

ROSER.

VISIÓ

Mentres Maria ab delit sant
a Deu axeca sa pregaria,
el Patriarca va serrant
un tronch d'alzina centenaria.

El bon Fuster, al contemplar
el tronch, abans tant plè de vida,
sent els seus ulls espurnejar,
sent la seva ànima afligida.

«¡Oh pobre tronch, diu sospirant;
tu qu'eres Rey de la montanya,
no escoltaràs may més el cant
que fa'l pastor dins sa cabanya.

No sentiràs com dolsament
alsa l'aucell suau canturia,
ni les cansons qu'entona'l vent
quan va besant a la boscuria.

Y ara't retorses gemegant
mentres te serra una mà estranya...
Oh tronch altiu!... Oh tronch gegant!
ja no ets el Rey de la montanya.»

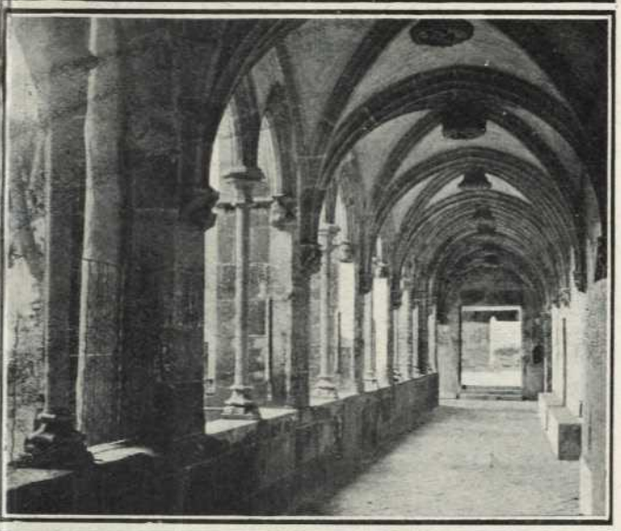
...Mentres Joseph murmura axò,
tot treballant, son Fillet canta..
mes... ¡ah! .. creu veure una visió
que ab gran dolor son cor espanta ..

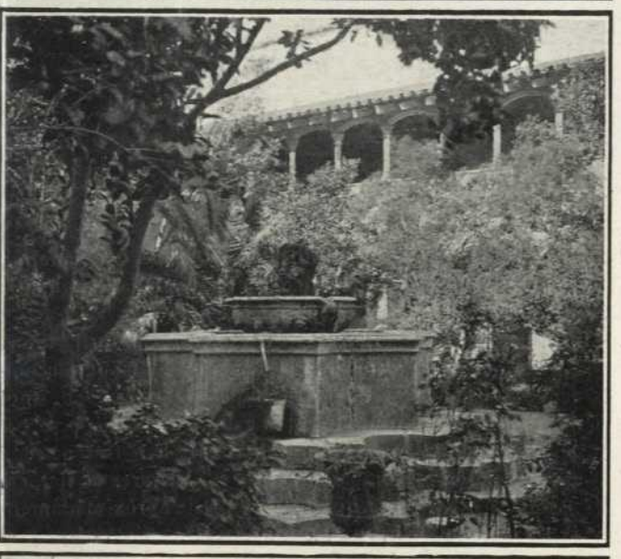
...Veu axecarse un'alta Creu
d'un mont plantada en les aspreses,
y alli clavat, el Fill de Deu,
.. els ulls morents... les mans exteses...

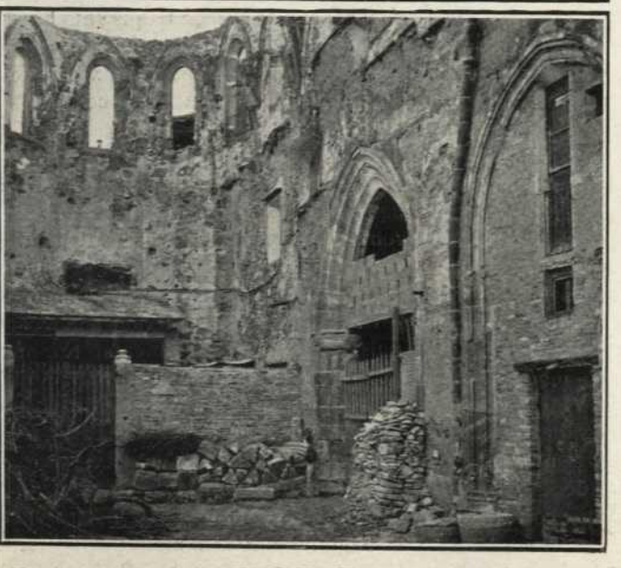
PERE J. BASSEGODA.

UN PASSEIG ALS VOLTANTS DE BARCELONA

SANT GERONI DE LA MURTRA. — UNA GALERÍA DEL CLAUSTRE
EL CLAUSTRE. UN FRAGMENT RUINÓS
(Parés f.)

DEL MEU CARNET

M'agrada en dia de sol passar sobtadament de la plena llum de la ciutat nova a les fosquetats de la ciutat vella..... a aquells recons de carreró que traspuen humitat; a aquells negres patis d'ampla portalada, a aquells jardinets molsosos hont les fulles seques dels arbres migrats, després de batre'ls vidres dels balcons com cegues rates-pinyades, jauen grogues de mort en les ombrívoles solituts qu'aymava Renan; a tot aquell munt de casalots antichs, dividits totjust per un laberíntich encreuament de vies estratègicament retorsades en voltes impensades; a la vella capella de tradicions miraculoses..... Es per aquells indrets que puch encara contemplar al fuster clàssich escalfant l'ayguacuyt, en mitx del carrer, sobre la gran fogata d'encenalls; hont el pintor de cotxes barnissa una roda filetejantla a pols; hont ab gran cridoria s'espentegen els noys d'estudi; hont passa'l foraster del barri y tothom el mira com un extranger; hont les comares conexen al detall totes les histories del betes y fils *de la cantonada y del procurador de la casa del devant y del municipal de punt... Y jo evoco la visió d'aquells interiors antichs en sos temps d'esplendor; tots encatifats de vellut ramejat; ab les parets empaliades de tapissos vells representant escenes de cassa ò idilis pastorils ò fets guerrers; ab cadires d'altíssim espatller totes esculpturades ab urpes de lleó; ab teles de tota la genealogia dels aristòcrates propietaris ab els daurats de llurs uniformes y condecoracions patinats d'antigor; ab cornucopies bisellades hont hi ballen danses elegants espirituals pompeyanes; ab els balcons drapats de domassos grochs y vermells; ab els entexinats de roure sostenint les aranyes de cristall ab mil penjarolles de prismes immaculats que irisen la llum de les espelmes; ab l'escalfapanxes monumental coronat per l'escut heràldich y a la vora del foch una dama exquisida, ab bandós y mirinyach, llegint a Chateaubriand... Y en lo millor de mos somnis, perdut per aquelles fosquetats, me sobta com un torrent de llum la desvergonyida resplandor de la primera Via de la Reforma — com un punyal de cer llampeguejant que penetrés per les negres entranyes d'un vell — y es allavors quan contemplo tots aquells carrerons, descoberts en lo més secret de llur misteri, recargolarse novament en mil giragonses inverossímils, com volentse refugiar al redós de Santa María del Mar y Nostra Senyora de la Mercè y es també allavors quan, llagrimejantme'ls ulls per la forsa del sol, anyoro en mitx d'aquella gran avinguda que la futura Barcelona gaudirà ab el sacrifici de la vella, un brollador de rajoleta de Valencia tot plè de pexos de colors navegant per entre uns senzills lliris d'aygua que desde'l centre arruxi eternament un cupidó de marbre blanch, rabassut y alegroy, encara que un xich avergonyit de tanta resplandor.....*

CARLES DE FORTUNY.

ARQUEOLOGIA SAGUNTINA

PORTALADA ALMOGEBER

III

ANTIGUETATS ALMOGEBERS

DEXANT a banda'ls restos de forts y muralles almogebers que hi hà en lo castell y de que's feu menció en lo primer article, poch es lo que mos llegà la dominació mora en la ciutat de Sagunto. Sols podrèm esmentar la casa del bisbe y uns banys.

En mitx del carrer Major y encarat a ponent se manté en peu, ben conservat encara, un palau del sigle XIII, y que té grans recorts històrichs, apart del privilegi d'estar edificat junt a la muralla de la vila. La fatxada principal es de pedra sillería'l primer còs y el resto de tapiería. Abaix té dues portalades rodones y a l'altura del pis principal s'admiren dos típichs finestrals morunos ab esbeltes columnetes de pedra numolítica que sostenen tres delicats arquets trilobats, d'arquitectura molt característica.

Passant al interior del edifici, vorem en la planta baxa uns banys quals voltes estan foradades per claraboyes y s'apoyen sobre la matexa muralla de defensa del poble. (Avuy estan convertits en bodegues del amo de la casa).

Lo més notable del edifici està en lo saló del pis alt que reb llum per los antedits finestrals. Es quadrat de dèu metres y mitx de base y'l mèrit principal està en l'artesonat de fusta treballada que s'alsa a dèu vares d'elevació. Tres columnes aguanten la viga sobre la qual apoya'l fustàm. Aquesta, ab els capitells y demés detalls, estan molt ben tallades y decorades ab vius colors pintats per alarifes moros. En los buyts dels revoltons aparexen escuts nobiliaris de la època; y en lo fris junt a la cuberta, exhorat ab llegenda mora,'s llegeix en caràcters aràbichs la següent inscripció: «Lo reconeiximent es pera Allah y lo reyne es de Allah».

Les restants habitacions de la casa, poch de particular oferexen donades les transformacions que la ignorancia ha tingut a be imposarlis.

Aquest edifici serví algun temps d'alberch als reys d'Aragó quan anaven per Sagunto. En ell fou presoner lo rey Pere IV el del Punyalet mentres se sublevaren los vehins contra'ls cavallers de son Consell; en la descrita sala rebé la embaxada que'l papa Clement VI li envià pera posar pau entr'ell y els unionistes; y allí mateix firmà la bàrbara sentencia que condempnava als delinqüents a veures fosa la célebre campana que convocava a les assamblees.

Actualment se coneix aquesta casa pel nom d'Alberch del bisbe ò del delme, per que ab ella's feu pago del religiós tribut.

Banys. — En lo carrer d'Abril, dit en altres temps dels banys, y front a la porta de les granotes se conserven, molt mutilats en sa primitiva construcció, uns banys almogebers. Hi han tres pesses ò compartiments de dèu vares de llargaria per quatre d'amplaria apròximadament. Les voltes son baxes semicirculars y ab claraboyes estrellades. Lo pis antich estava més baix que l'actual y apareix soterrat. Se conserven archs de mitx punt formats de rejola, apoyats sobre columnetes de pedra blava.

Prop del hospital modern hi han vestigis del canal que duya les aygues a aquests banys, prenentla del aqüeducte romà de que ferem esmena en l'anterior article.

—

Dels monuments posteriors a la reconquista no tractem d'esmentar rès, puix excepció feta del temple del Salvador (al que se li atribuheix fantàstica antiguetat, que no té) y de la esglesia parroquial, apenes si hi hà cosa qu'en nostre concepte tinga gran valor arqueològich.

Però no volem terminar nostra visita al Sagunto històrich-monumental, sens llensar una carinyosa mirada a un petit

CASA DEL BISBE QUE HABITÀ PERE IV

MONUMENT A JOSEPH ROMEU

(Fots. del autor)

monument modern, qu'ombrejat pels arbres del passeig de la Glorieta s'erigeix a la memoria d'un saguntí, home tan gran com petit es lo monument aquest.

A la memoria del militar saguntí en Joseph Romeu celebrà la societat d'aymadors «Lo Rat Penat» una inoblidable vetllada necrològica; lo poble li alsà modesta estàtua; però la respectable neta del heroych martre de la guerra de la Independencia se mos quexava quan fa poch la visitarem a Madrid, de que no haguera influencia pera que les Corts proporcionessin el bronze necessari pera ferli estàtua a Romeu, mentres se concedía fàcilment pera altres menys dignes d'ella.

Mes a falta d'un digne monument, tindrà Romeu lo pedestal que li formen los cors dels valencians, no borrant may de sa ment aquella digna frase que li valgué la forca: «Digàu a Suchet que Romeu es un valencià, y un valencià que naixqué en Sagunto».

DOCTOR CARLES SARTHOU CARRERES.

PETITES PROSES

per

R. SURIÑACH SENTIES

XVI

CONTE EXQUISIT

En l'hora del crepuscle, els petits, cansats de jugar tota la tarda, s'aquietaven en la galeria vidrada que donava als jardins y demanaven contes.

L'amiga franceseta, qu'en sos gentils dotz'anys mirava ja als petits ab protecció, va durne un après en son país, com un'abella porta mel al buch. Y deya, diu:

«Eren uns pobres vells qu'anaven per un llarch camí al hivern, de cara al vespre, cansats, sense esperansa y morts de fret, quan al mitx del camí va saltar un gat que'ls va mirar fit a fit y va posarse a córrer endavant y enderrera, no sabentse fer entendre.

—¿Seguimlo?—va dir el captayre vell.

— Tinch por. ¡Qui sab ahont ens menarà! — a cau d'orella la velleta mormolava.

A lo qu'ell va respondre:

— ¿Qui pot fer mal al qui sofreix tant com nosaltres? ¿Qui pot robar rès al qui rès té? —

Ab axò'l varen seguir poch a poch y tremolant de fret. A so post entraven a una casa que tenía la porta oberta com si no fos de ningú, y mentres ells s'admiraven de lo que'ls passava, el gat se va llepar els bigotis y va desaparèxer.

Se feya fosch. No veyen rès, y fòra xiulava'l vent.

El captayre va dir, fregantse les mans balbes:

—Mira: passarèm la nit aquí —

Seguidament, a les palpentes, varen empènyer una porta mitx oberta y trobantse a la cuyna varen veure dues brases de foch enceses al fons de la llar.

— ¡Vina! ¡Vina!—va exclamar la velleta, infantilment. — Vina, que'ns farèm passar el fret. —

Y acostant les mans ossoses y arrugades a les brases, els captayres s'axeribien.

— ¡Còm fa de bon estar vora'l foch! —deya ell avivant les brases, bufant alegrement. — Axò retorna.

— No t'hi atansis tant, que't cremaràs; —afegía ella ab amor.

Y axís varen passar la nit, mentres a fòra'l vent assotava'ls arbres y udolaven els gossos en la desolació de la fosquetat.

Però quan va entrar la claror de l'auba, els captayres varen veure ab desencant que les dues brasetes de foch ab que s'havien tret el fret... eren els ulls del gat que'ls havia estat mirant tota la nit.»

— ¿Axís acaba? —

L'amigueta francesa qu'havia dut de son país el conte exquisit com du la mel l'abella y qu'en sos gentils dotz'anys mirava ja als petits ab protecció, va afegir sentenciosament:

— Acaba dient que la ilusió es el tresor dels pobres.

DE FESTA MAJOR

La tarda queya penosament..... Lo cel s'havía mitx-cobert de núvols y una boyra espessa esborrava'ls termes llunyans...

Lo meu bon amich, a mon costat, caminava depressa y silenciosament camí de l'estació; no me n'havía dit rès de son agreujament y jo ja'n sabía be prou lo motiu.....

Havíem passat la tarda al envelat. ¿Quí s'hi resisteix al encís d'un envelat en jorns de festa major?

Lo bon amich meu havía dansat tota la tarda y gayrebé sempre ab la matexa noya.

Jo'ls havía observat, comprenent totsegüit la fonda impressió que s'havíen produhit.

Moltes vegades al passar per mon costat en lo remolí de la dansa, havía sorprès, entre rialles y sospirs, un remoreig dolcíssim semblant al dels aucells en son niu; en los ulls dels dos hi havía vist guspirejar un món d'afectes nascuts del moment de *festa major*, que, com deya abans, es un dols moment, y en la insistencia d'ell y en la complascencia d'ella hi havía endevinat lo que tots dos sentíen.

Y ara, camí de l'estació, quan anavem a dexar lo poble en plena festa major, veyent al amich fos ab sos pensaments, comprenía que no m'havíen equivocat...

. . . . . .

Encara l'estació no's veya entre les bromes; jo respectava'l seu silenci, y pera no entristirme pensava en la Ciutat que ens esperava riallera y atractiva com sempre.

D'en tant en tant, l'amich girava'l cap... L'envelat ja s'havía esborrat al lluny en mitx les bromes, y l'estació aparexía enfront nostre, confosament, ab tota l'apariencia d'un monstre provocador...

Lo matrimoni's desfeya en prechs pera que'ns quedessim.

— A la nit hi tornarà a haver ball — ens deyen — ¡quedínse, donchs; axís ens faràn contents! —

L'amich no'ls sentía. Cercava quelcom entre la multitut de festa major que per complet omplenava la sala d'espera. S'afanyava en trobar entre'ls rostres rosats de les fadrines qu'en sortint del ball, seguint la costum del poble, havíen anat a

UN ASPECTE DE LA NOVA PESCATERÍA DEL MERCAT DE SANT JOSEPH DE BARCELONA — (Ballell f.)

Invitats per un matrimoni que passava l'istiu en aquell bell poblet y no poguent refusar la galant invitació, hi havíem anat, y com es natural en diades consemblants, en havent dinat ¡cap al envelat falta gent!

¡Cap al envelat que, com temple d'ilusions, s'axecava per tres díes en mitx de un camp proper, abrigant sots sos plechs promeses y somriures, esperanses y ilusions que noyes y fadrins se prodigaven ab tot l'amor del joyós moment, ab tota la forsa qu'encomana al esperit una festa major de primavera, plena de perfums y amarada de claror.

l'estació y conservaven encara en les galtes la rojor produhida per lo vals derrer, el de la bella fadrina que l'havía encisat, la flor rural que tot l'havía aromat en un deliciós perfum.....

De sobte, lo seu esguart s'animà y sos ulls fulguraren un foch extrany.....

Ella era allí, obrintse pàs entre la multitut bellugadissa.

Al lluny s'oviraven los fanals vermells de la màquina que se'ns n'havía d'endur.

Lo meu amich callava y s'extremía..... la màquina al entrar en agulles xisclava esbojarradament...

FOTOGRAFIES ARTISTIQUES

UNA SORTIDA DE SOL A LA BARCELONETA — (Juandó f.)

— Anèm — digué—ja es aquí...

. . . . . .

La bella fadrina era al costat de la porta que duya al anden, allargant la hermosa testa pera veure...

— Y si'ns quedessim per lo ball de la nit?—li vaig dir donantli un colpet a la espatlla — farèm contents a n'aquests bons senyors...

— ¡Però t'esperaràn!

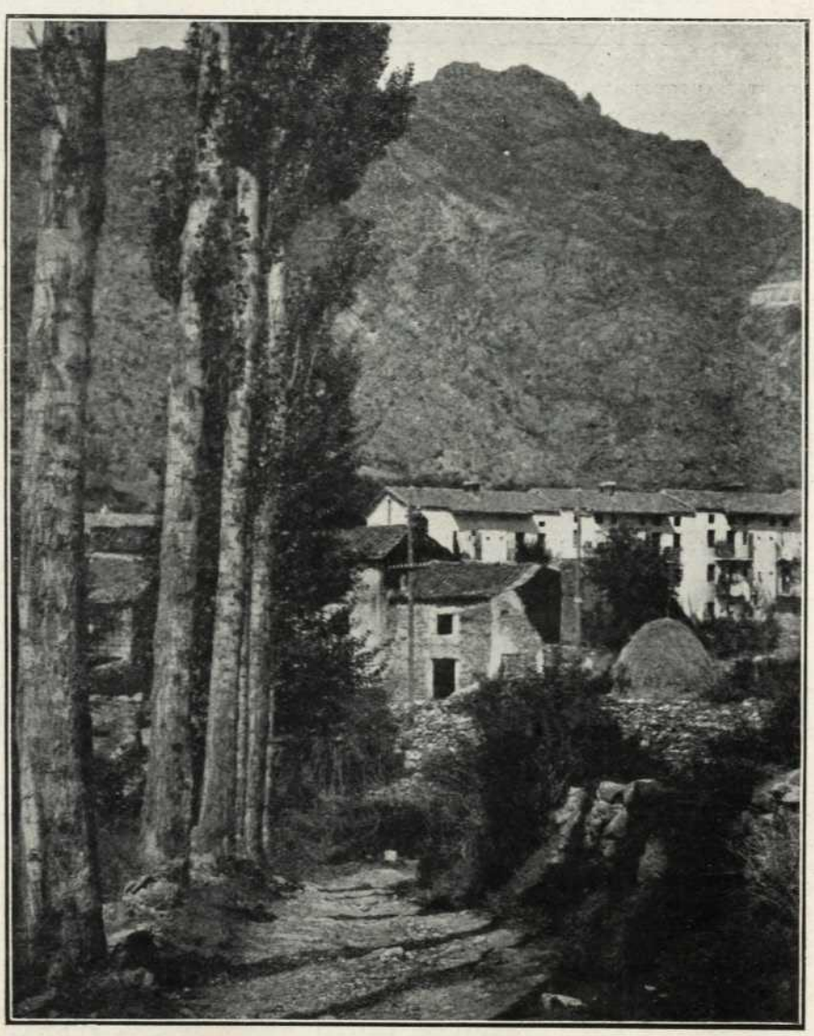
— ¡Axò ray! ¡ja posarèm un telefonema! —

L'amich va guaytarme fixament.

La bella fadrina també'm guaytava agrahida.

Lo matrimoni, satisfet, no hi veya d'alegría...

Vaig sentir que m'apretaven la mà fortament sens dir paraula...

RIBAS. CAMÍ DE LA FONT — (Junyent f.)

Axís lo meu amich, lo pobre amich meu qui no havía gosat manifestarme los seus desitjos per por d'aparèxer feble a mos ulls, me deya son agrahiment!

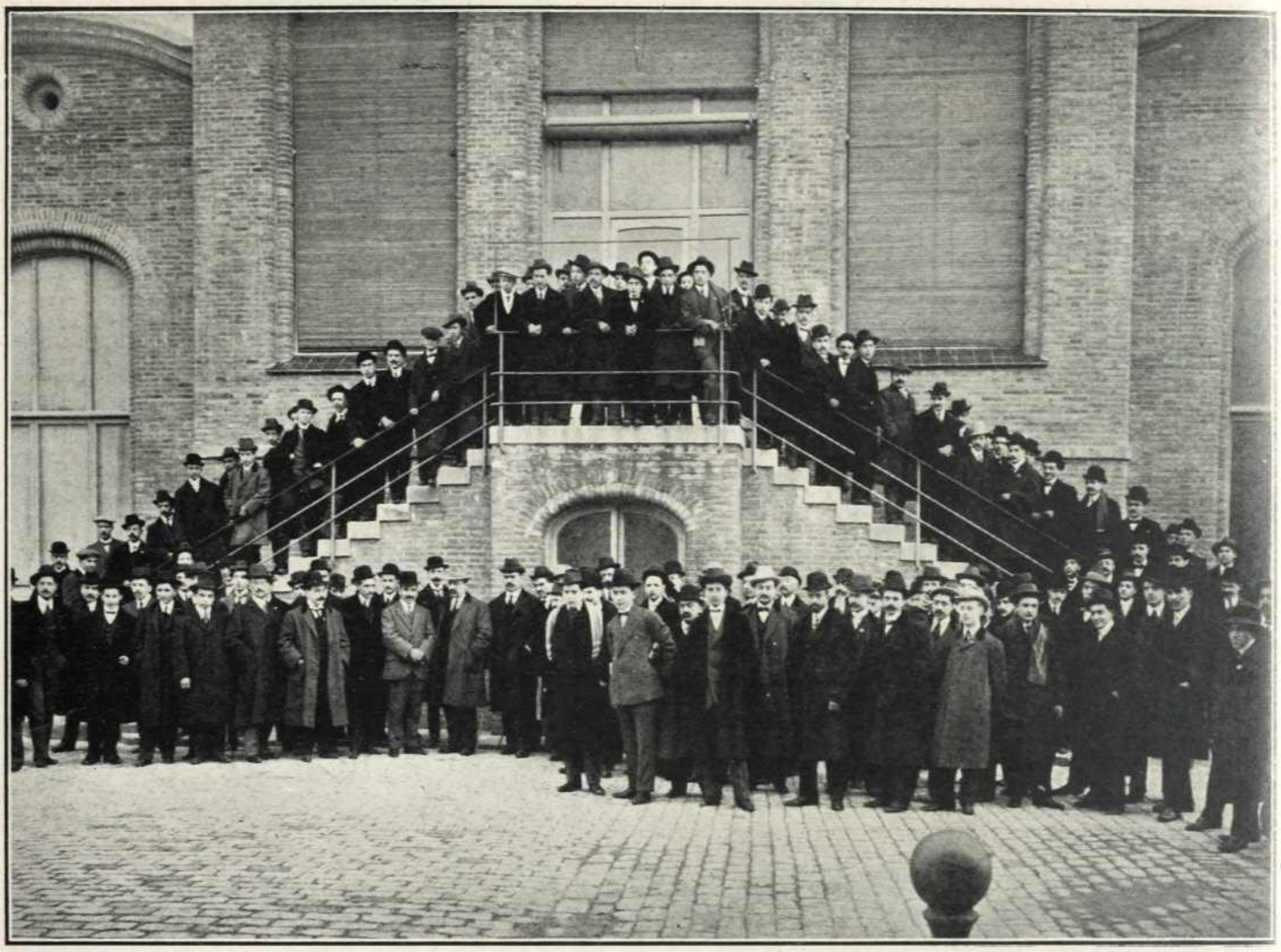
. . . . . .

La porta del anden ja s'havía tancat novament y'l tren com un monstre indignat se llensava avall cap a la Ciutat riallera que'ns esperava inútilment per aquell día.

La hermosa fadrina somreya dolsament guaytant al amich ab sos grossos ulls negres, plens de promeses, y'l cel de brumós qu'era devenía serè, dexant veure a cada instant la lluminosa oscilació d'una estrella...

R. CUSPINERA.

SPORT INSTRUCTIU Y EDUCATIU. - UNA VISITA A TARRASSA

GRUPU DE SOCIS DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERS Y DE LA INDUSTRIA DE BARCELONA Y DE SABADELL AL SORTIR D'UNA FÀBRICA DE TARRASSA. — (Obradors f.)

Cada dia son més nombroses aquestes sortides colectives de ciutat pera anar a gaudir de hermosos panorames, ò be pera anar a instruirse ab la contemplació de fenòmens naturals ò instalacions industrials de les que tan bella escampada tenim a la nostra terra.

El prop passat diumenge, varen ser un bon nombre de socis del Centre Autonomista de Dependents del Comers y de la Industria de Barcelona qui, acompanyats dels socis del Centre de Sabadell, anaren a Tarrassa a fer una visita d'instrucció als centres industrials més importants d'aquella feynera ciutat y a la seva important Escola Industrial.

Foren fraternalment rebuts pels directors y encarregats de les instalacions visitades, quedant encantats de les esplicacions que va donarlos don Tomàs Amat, inteligent director d'una de les més grans fàbriques d'aquella localitat.

A la Escola industrial varen ser rebuts pel degà dels professors senyor Bacarisas y pels professors senyors Blanchar y Abelló, creuantse frases afectuoses entre uns y altres y ab amabilitat exquisida procuraren fer conèxer als dependents barcelonins y sabadellenchs el funcionament d'aquella casa, de lo que quedaren molt complascuts els interessats.

Després del dinar que va tenir lloch a la Fonda d'Espanya, anaren els excursionistes a visitar la iglesia romànica de Sant Pere, retornant a ses respectives llars completament satisfets de la diada.

Com a recort d'aquella data nos complavem en reproduhir la fotografia que va ferse dels dependents a la sortida d'una de les fàbriques visitades.

ELS XIQUETTS DE VALLS

Mirèulos, ferms, atlètichs, sis homes se junyexen,
s'abrassen, se colltorcen, y semblen lluytadors,
se'ls inflen les arteries, llurs cors s'axamplen, blexen,
y apreten les llurs testes policroms mocadors.

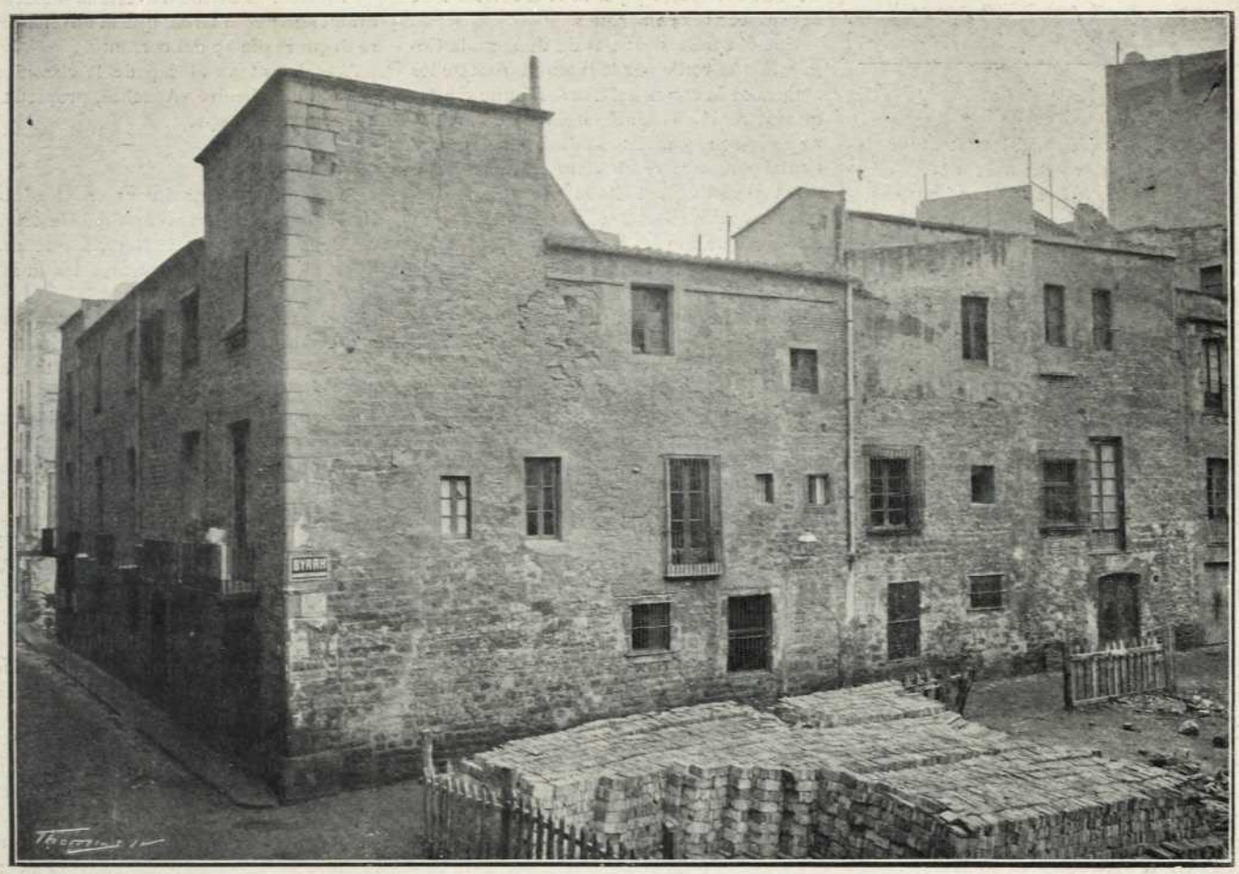
El sòcol es ciclòpich y quatre s'atrevexen
demunt de les espatlles dels braus aguantadors,
y tres que ja's preparen... amunt, amunt... com crexen
per sobre'ls caps y cames!... mes manca un pom de flors.

Ja puja un nin dolcissim de cara riallera
que mostra en els seus llavis l'eterna primavera...
Ja puja!... y com s'arrapa!... mirèulo ab quin anhel!

y al espadat fortissim s'abrahona l'enxaneta
*y sura, y s'enriola, y sona'l toch d'*aleta
quan la candela humana ja crema ran del cel.

IGLESIAS GUIZARD.

DE LA REFORMA INTERIOR DE BARCELONA

FATXADA LATERAL EN LO CARRER DE COPONS DEL PALAU DEL MARQUÈS DE MONISTROL, ALSAT EN LA RIERA DE SANT JOAN

JA van desaparexent de la ciutat de Barcelona, les velles y típiques cases dels qui un jorn sigueren figures remarcables entre nostra ciutadanía. L'edifici alsat en lo segle XVII pel Comte de Cabra, ahont lo «Niu Guerrer» hi tingué instalat durant una pila d'anys lo seu domicili social, al publicarse les presents ratlles ja està totalment enderrocat. En son solar s'hi alsarà la nova casa de Correus de Barcelona.

Altra de les que encara no es a terra, però que no pot tardar a anarhi, es la casa del Marquès de Monistrol, qual fatxada característica es la que dona a la Riera de Sant Joan y que al present no es possible fotografiar. Se tracta d'un gran casal que pertany als primers anys del segle XVIII y que exteriorment dona una pobra idea de sumptuositat.

PALAU QUE FOU DEL COMTE DE CABRA EN LO SEGLE XVII, AL CARRER AMPLE

Salvant comptades excepcions, les cases de les antigues families catalanes, no mostren exteriorment la riquesa y magnificencia de les d'altres ciutats, sens dubte inficionades del ambient de democracia que sempre ha caracterisat a nostra ciutat de Barcelona. Y encara que allunyats de més de cent anys, los dos models que avuy publiquèm, un y altre participen de la matexa circunstancia, com notarà desseguida qualsevol observador en les dues fotografíes que publiquèm en aquesta plana.

REVISTA

"Montanyes Blanques"

En Juli Vallmitjana, afortunat autor de «Els Zin-calós», ha volgut axecar la volada enlayrantse, desde'ls baxos fons hont sempre s'havía inspirat, fins a les altures del Pirineu. Y, de passada, ha volgut axamplar el radi d'acció, no contentantse ab el quadro pintoresch en un sol acte.

La bona voluntat hi era, però li ha fallat. El procediment de retratar els contorns de la vida pot semblar bo y ho es sovint en una faula senzilla com la dels esmentats «Zincalós», però allargat a quatre actes, es forsa exposat a que sembli que'l farciment supera al gall ò que es més el soroll de boxets que la calitat de les puntes.

Per que, en «Montanyes blanques» hi hà una pila d'elements que podríen ser utilisats en la construcció d'un bell edifici. Lo que hi hà—segons frase que prenem d'una conversa ab una eminent personalitat—es que ha fet falla l'arquitecte.

No obstant, es de senyalar l'esfors del senyor Vallmitjana. Un autor que intenta axecar el vol es sempre digne de la major consideració, el més afectnós respecte y el més sincer elogi, tant si assoleix un triomf com si experimenta un desastre.

Lo qual no vol dir que n'hagi estat un l'estrena de «Montanyes blanques». Pel contrari, l'obra va ser rebuda ab molt amor pel públich de l'estrena.

Ab tot, cal observar que la millor part de l'èxit pertoca a la presentació y molt especialment al decorat. En Vilomara en una decoració de plasa, ab una iglesia al fons y el cementiri vora l'iglesia y unes montanyes nevades al lluny, se manté a l'altura de la seva reputació. L'Urgellés presenta un dels millors decorats que li hem vist, representant un cèrcol de montanyes axecantse soperbes sobre l'abim d'una fondalada; en Domènech Soler està molt acertat en un interior pagesívol.

Es també d'alabar la tasca dels actors, que, baix la direcció sabia de l'Enrich Giménez, presenten magnífichs conjunts, dels quals ne ressurten especialment ell y l'actriu senyora Rovira, sense que's pugui oblidar l'esfors fet per la Xirgu en un paper que semblava no sentis prou.

Lo de la portada d'aygues

Torna a remoures sorollosament la qüestió de la portada d'aygues a Barcelona, que tant va donar que parlar temps enrera y qu'ha donat lloch a la intervenció amistosa del Govern del Estat en un assunto de incumbencia particular dels barcelonins, cosa que ve fent mala espina a molts ciutadans que no poden compendre clarament el per què de la tal intervenció oficial.

Ara la comissió que va nombrarse després dels escàndols primers qu'arrivaren fins al Parlament espanyol, ha comunicat lo seu parer al Ajuntament, y algunes entitats barcelonines surten a combatre les orientacions indicades per la referida comissió, patrocinant de passada altres progectes calificats de més pràctichs y més econòmichs, en tant que les comarques amenassades per les diferentes orientacions se preparen a lluytar en defensa de lo que consideren d'interès primordial pera la defensa dels seus particulars interessos y per la vida colectiva de ses respectives comarques.

Una d'aquestes entitats de defensa, la Comissió que vetlla per la intangibilitat de les aygues de la conca del Tordera, que son les que patrocina la Unió Gremial de Barcelona en lo seu manifest al públich, se prepara també pera rebatre ab altre manifest y ab tots los medis que la lley li otorgui les pretensions d'aquella Unió Gremial, en tant que al Ajuntament hi estan dividides les opinions d'una manera lamentable, donada la importancia del assunto que's pledeja y que tanta importancia ha de tenir per Barcelona.

Es aquesta qüestió de les aygues una madexa molt embolicada que difícilment se capdellarà sense embulls y qu'ha de portar fonda agitació abans no's resolgui. S'hi troben compromesos masses interessos particulars y colectius y son aquests d'un ordre tan íntim, que tant afecten al interès particular y colectiu dels interessats pera que puga resoldres sense trastorns de tota mena, sía la que's vulga la solució que se li dongui.

Per axò seríem partidaris de que no's vagi a tomballons en una qüestió que té una urgencia relativa y que pot donar lloch a una excitació de passions que no fora convenient pera la solució justa y equitativa d'un problema com el que té plantejat Barcelona, ni es apropòsit pera la defensa dels interessos comarcals amenassats per la matexa.

Serenitat y justicia es lo únich que pot recomanarse en los actuals moments de fonda agitació. No pot perjudicars a uns pera beneficiarse a uns altres sense la deguda compensació. Lo que la naturalesa hà donat a una comarca determinada no pot pèndreseli sense recompensarli ab altre benefici que nivelli la balansa de les utilitats, de lo contrari es donar dret a la defensa de lo seu, sía com sía. Recordis que qui pert el seu pert el seny y que no es a sò de tabals com s'agafen llebres.

Confiem ab el patriotisme y seny dels que intervenen directament en aquest assunto y fem vots pera que's trobi promptament una solució que agermani'ls interessos y les necessitats d'unes parts y altres.

Aeronàutica militar

Rès menys que set milions sis cents mil franchs se destinen en el pressupost de la guerra francès pera l'aviació en 1912.

Axò demostra la importancia qu'en la vehina nació's concedeix a l'aviació militar, ja que dita suma's fixa com a mínimum, considerantse insuficient, donchs, la poca duració dels aparells y dels motors y els freqüents accidents impliquen un gasto considerable d'entrenament, al que hi hà qu'afegirhi el consum d'oli y essencia qu'es molt important.

Fransa vol conservar sa supremacia actual en l'aviació, y més encara al veure qu'Alemanya destina nou milions de marchs en 1912 pera l'aeronàutica, y qu'Inglaterra's disposa a seguir igual camí.

Regates a vela

El diumenge al matí va córrers l'octava prova de la Copa La Riva, obtenint un nou triomf el balandre «Ena», tripulat pels senyors D. Pere de Reynoso y D. Francisco Corominas.

La classificacio establerta fou la següent:

Primer, «Ena»; segon, «Wanda»; tercer, «Apache»; quart, «Fera»; quint, «Mar y Cel».

El Real Club de Barcelona acordà, el diumenge per la tarda, que la novena prova se disputi'l día 17 del corrent.

Actualment va al cap de la classificació general el balandre «Apache», propietat del donador de la Copa.

Natació

Regna inusitat moviment en el Club de Natació «Barcelona» ab motiu de la celebració del V Campionat de Natació que tindrà lloch el día 24 del corrent, a les onze del matí, en el moll de Barcelona.

Son molts los nadadors que estan entrenantse y actualment hi hà 30 inscrits, lo que fa creure que abans del día senyalat aumentarà la xifra.

Se concediràn com a premis: al primer, la Copa oferta pels senyors Conde, Puerto y C.ª, que tindrà de guayarla dues vegades pera que quedi de sa propietat, y a més se li concedirà medalla de cooperació.

Según premi: Medalla de vermeil del Club.

Tercer: Medalla de plata del Club.

A tots els demés nadadors que acabin el recorregut, que serà de 200 metres ab un viratge, se'ls otorgarà medalla platejada de cooperació, acunyada exprofés pera eix concurs.

S'efectuarà una aviada de coloms, amenisant l'acte una banda musical.

Regata de 1000 ab canots a dos rems, tripulats per distingides senyoretes, a les quals se concediràn com a premis, medalles de plata del Club organisador.

Les canoes a deu rems Voladora, Sirena y Ràpida, se disputaràn una carrera de metres 1,500, otorgant a la guanyadora un objecte d'art.

Presten sa cooperació a la festa el Real Club de Barcelona, Agrupació Nàutica, Junta d'Obres del Port, Comandancia de Marina, Sanitat Marítima y distingides personalitats de nostra capital.

Donats els valipsos elements ab que's conta, no dubtem en assegurar un èxit al simpàtich Club de Natació, que ab son afan d'arrelar l'higiene del banys de mar al ayre llyure, en particular a l'hivern, organisa aquest concurs que no's sospendrà per causa de mal temps, demostrant ab l'exemple que no's corre cap perill al tirarse a l'aygua en qualsevol moment per salvar a una persona que's trobi en cas de naufragi.

Desitgem que'l bon temps acompanyi, al l'anhel de fruhir d'una festa sportiva tan atrayent com simpàtica.

Ciclisme

El «Bteúlo Sport de Badalona» organisa la Carrera de Nadal, reservada als corredors de tercera categoría, efectuantse en el següent recorregut; Badalona (sortida), Vilassar de Mar, Mataró, Argentona, Vilassar de Mar y regrés al punt de sortida.

Aquesta's donarà a les 8'30 en punt del matí, en l'àngul que forma la carretera ab el carrer del Temple de la vehína ciutat de Badalona. Els corredors tindràn de presentarse una hora abans en la plassa de Roca y Pi, número 7, pera l'entrega dels números.

Los premis que's donaràn son molt importans, sumant 250 pessetes en metàlich, sis galls, cinch caxes de turrons y ampolles de xampany y Xeres. Además, el Club Deportiu y la U. V. E. han concedit obgectes d'art y medalles de plata y bronze.

Pera inscripcions al local del Betúlo Sports de Badalona, y en el despatx de D. Joseph Montpeó de Barcelona, fins el 22 del corrent.

Publicacions rebudes

BARTRINA (recorts íntims), per Francisco Gras y Elías. Volum 5 de la Biblioteca «Varia». Barcelona. 50 cèntims.

La personalitat literaria del malaguanyat poeta Bartrina, reclamava un tomet hont s'hi apleguessin una sèrie de detalls íntims del seu pas per aquesta vida, que anaven sols per aquests mons de Deu corrent de boca en boca dels seus amichs y compatricis, sens que una mà carinyosa'ls aplegués.

Axò ho ha fet suara el conegut escriptor Francisco Gras y Elías en un volum de la simpàtica Biblioteca «Varia», que resulta sumament interessant, no sols pels datos que dona a conèxer d'aquell sèr agitat que va endursen la mort tan prompte, sinó per la trassa ab que estan exposats, ja que comensa recordantlo d'estudiant y poeta, seguintlo en sa vida de literat fins a acompanyarlo en sa malaltía y mort.

Enjoya'l volum de referencia un bonich retrato del anyorat poeta reusench.

LAS PERLAS DEL CORAZÓN (un llibre pera les mares), per la Baronesa de Wlson. Casa editorial Maucci. Barcelona, 1911. Dues pessetes.

En aquest notable llibre que acabem de rebre hi ha consignat la seva autora ses idees y aspiracions sobre'l destí de la dòna en l'estat actual de la societat.

Totes ses planes estan inspirades en be del progres moral y intelectual de la joventut femenina, y les seves sanes teories servexen de profitosa ensenyansa pera assegurar la pau y l'ordre dintre la llar.

Aquesta obra, tan apropòsit pera l'educació de les senyoretes, ha estat aprovada com a llibre de text per molts dels Consells superiors d'Instrucció pública d'algunes nacions hispà-americanes.

Es ja l'octava edició y forma un volum en quart de 224 planes, imprès en paper satinat y ab ilustracions de variats artistes.

NADALA, aplec de tradicions y costums de les festes de Nadal. Poesíes per Joseph Misser. Imprempta Rossell. Mataró.

Formen aquest volum una serie de poesíes referents a la diada de Nadal, propies pera llegirse en aquelles festes.

CONTES Y NARRACIONS, per J. Buigas y Garriga. Barcelona, 1911.

Son una colecció d'articles d'un caràcter especial, que no arriba a ser fantàstich ni serio del tot. A un li recorden certes pelícoles cinematogràfiques, a lo que potser hi ajuda l'estil literari del autor, una mica faltat d'experiencia.

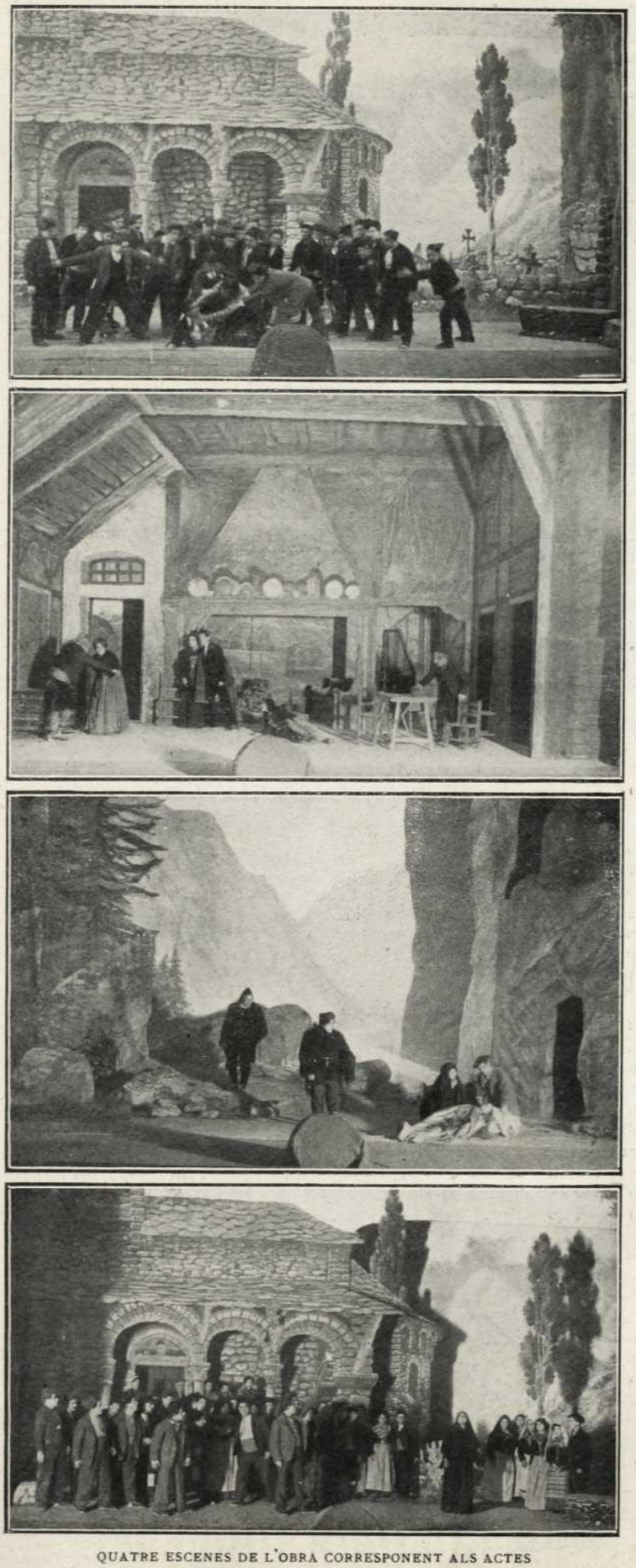
Com que aquest primer volum sembla ser el primer d'una sèrie, esperarem a veure'ls següents pera judicar més fonamentadament l'obra de l'autor.

El llibre se ven a dues pessetes y es molt ben imprès a «La Neotipia». L'adorna una coberta a dues tintes, firmada per J. Grau M.

LA GROPADA, drama en cinch actes y sis quadros d'Ostrovosky, traducció de Narcís Oller. Biblioteca popular de «L'Avenç». Barcelona. 1911.

Porta aquest volum el número 119 d'aquesta important Biblioteca catalana y va ilustrat ab uns quants dibuxos extrets pel senyor Aragonès de fotografíes dels més celebrats actors russos qu'han representat la obra, que donen clara idea de la indumentaria dels personatges, com també ab les

ESTRENA DE "MONTANYES BLANQUES" DE JULI VALLMITJANA AL TEATRE PRINCIPAL DE BARCELONA

QUATRE ESCENES DE L'OBRA CORRESPONENT ALS ACTES PRIMER, SEGON, TERCER Y QUART — (Sagarra f.)

melodíes populars russes adaptades pel mestre compositor català senyor Pujol a la lletra de les cansonetes qu'en l'obra figuren.

No hem de dir rès de la traducció, puix de sobres sabem ab la conciencia que fa aquests treballs el senyor Oller.

La seva lectura resulta agradable, y mostra una nota plena de vida d'aqueix poble rus que tant desconexem encara. Es donchs, de desitjar se posi aviat en escena pera poder judicarla com obra teatral, lo que creyem será ben aviat si no'ns enganyen les nostres referencies.

Entretant, rébi l'ilustrat traductor la nostra enhorabona per aquesta traducció, en tant que'ns plau recomanarla al públich entusiasta de les coses de teatre.

VI PINEDO de Kola Compost. **Tonich Nutritiu.**
Kola, Coca, Guarana, Cacao y *Acti-fosfórich*
Cura: **Anemia, Raquitisme, Malalties nervioses** y del **Cor, Afeccions gástriques, Digestions difícils, Atonía intestinal.** — Indispensable a las senyoras durant l'embras. — Premiat varies Expons.
Sens rival pera nens y vells

RESUMEN HISTÓRICO DE LA LITERATURA ESPAÑOLA, per Angel Salcedo y Ruiz. Calleja, editor. Madrid, 1911.

Es aquest un llibre de consulta més que d'estudi. Y encara direm més: creyem que no pot satisfer ni als que volem estudiar a fons la literatura castellana (l'autor, sangrantse en salut, ja diu al comensament del llibre que no hi ha pogut incloure les literatures regionals ni les hispano-americanes) ni als que sols desitjen una impressió lleugera del asunto.

Pels primers resulta deficient a primera vista l'estudi que fa de les obres y dè la personalitat dels autors, y pels altres resultarà massa voluminós el llibre.

Ab tot es d'alabar l'empresa de l'editor al encarregarse de la publicació d'una obra com la present y donarla a llum en la forma que ho ha fet.

Ilustren les 430 y pico de planes del llibre una sèrie de retratos d'autors, entre'ls que n'hi hem sapigut sols veure un de català: en Balmes.

Després d'axò, creyem que a nosaltres no'ns toca dir rès més.

EN EL CAMPO, per J. Víctor Clarió. Barcelona, 1911.

Es aquesta una obreta qu'es necessari recomanar als pagesos y terrassans de la nostra patria, ja que, com diu l'editor, «va tan apoch apoch l'adaptació pels agricultors espanyols de les bones doctrines agronòmiques en ella (l'obra) contingudes de modo tan clar y senzill, que, encara avuy, resulta convenient la seva divulgació, si's vol que, dexant velles preocupacions y pràctiques rutinaries, entri la nostra agricultura en l'ample solch de les corrents modernes en la explotació de la terra».

Y aquesta es la veritat. El día que'ls agricultors catalans estiguin ben imposats de totes les materies que tracta aquest llibre, ja sía per la lectura del mateix, ja per altres similars, la primera font de riquesa d'un poble, qu'es a tot arreu l'agricultura, haurà assolit la perfecció desitjada y abastarà abundantment a totes les necessitats dels seus fills.

MALALTÍES DEL BESTIAR, per M. Rossell y Vilà. Imprempta «L'Avenç». Barcelona. 1911.

Veusaquí un llibre dels que no'n surten cada día y que debem senyalar ab pedra blanca, no sols per la seva presentació cuydada y fins luxosa, sinó per la materia que tracta, que considerem de molta utilitat y d'interès general.

En ella'l distingit inspector de higiene pecuaria y Sanitat veterinaria de la frontera francesa a Puigcerdà, després d'un estudi molt detallat de generalitats, tracta de les malaltíes de la pell, de les del aparell digestiu, de les del respiratori, de les dels aparells urinari y vegetal, de les del sistema nirviós y de la vista, de les del aparell locomotor, de les de la fecundació, gestació y part de les de caràcter infecciós, totes elles ab una minuciositat y ab un conexement tan clar de lo qu'es obgecte d'estudi, que no dubtem en afirmar que la present obreta ha de resultar d'utilitat pràctica als pagesos en general y als tractants de bestiar en particular, ja que'l segur conexement de les malaltíes de que's vegin atacades les seves besties ha de salvarlos de moltes pèrdues qu'ara dèu agravar la ignorancia general que domina arreu en aquestes coses, regulades generalment per la rutina.

A nosaltres nos plau gratament felicitar al ilustrat autor d'aquesta obra y fem vots pera que vegi coronat lo seu esfors ab la bona acullida que sens dubte li donarà'l públich, puix aquest dintre de la seva aparent inconsciencia, sab apreciar lo que val de lo inútil.

PERFUMERIA Ideal CORTES 140 BARCELONA

Perfumeria y obgectes de tocador de totes marques y de tots preus.

EL DEMONIO DE LOS ANDES, per Ricardo Palma. Segona edició ilustrada. Casa editorial Maucci. Barcelona, 1911.

Es aquest uu llibre de tradicions peruanes que ja varen ser publicades en 1888 al setmanari de New York *Las Novedades*, reunintse més tart en un volum.

Avuy la casa Maucci ha fet la segona edició corretgida per son autor, després d'afegirhi algunes altres tradicions d'aquell país.

Forma un volum d'unes 150 planes de paper satinat y va ilustrat, Se ven a una pesseta.

SYNNOVA SOLBAKKEN, per Björnstjerne Björnson, traducció de Frederich Armenter de Monasterio. Biblioteca popular de «L'Avenç». 1911.

Forma'l volum 121 d'aquesta bonica y interessant Biblioteca popular de tanta nomenada a la nostra patria.

La novela es la primera flor del geni del gran escriptor de Noruega, segons s'explica al pròlech que la precedeix. Es la més típica y senzilla y en ella s'hi descriu a maravella l'ànima del poble noruech y's pinta ab ferma pinzellada la vida dels pagesos d'aquella terra.

Com tots los altres, val dos rals y'l recomanem als llegidors.

Regalo d'un bonich xalet (construcció Guimon) ab sos anexes, que l'autor del *Licor del Polo* fa als seus clients. Condicions y fotografía del xalet se troben a la última plana.

PROSES BÀRBARES, per Prudenci Bertrana. Societat Catalana d'Edicions. Barcelona.

Entre'ls escriptors moderns de Catalunya s'hi destaca la personalitat d'en Bertrana ab trets característichs que no'l barregen ab els altres. Será discutit per axò ò per lo altre, agradarán ò no agradarán les seves obres; però'l fet es que'l seu nom brilla ja avuy en el camp de les lletres patries ab lluhisor extraordinaria, y que's discutexen y's comenten aquelles en los cercles de literats, si axís podem anomenar els comptats llochs ahont s'hi troben per parlar de literatura'ls qu'entre nosaltres s'ocupen d'aquestes coses.

Y no es d'extranyar aquest fet. En Bertrana aporta a la literatura un'altra modalitat, una nova manera de sentir la vida, no nova en el sentit de no ser coneguda encara ò per haverse creat de nou, sinó per ser un dels primers que l'ha portada a les planes del llibre, naturalment, tal com l'home l'ha sentida, sense rebuscaments, tal com raja. Y com que veu en plena naturalesa y coneix d'aprop y íntimament tot lo que informa'ls seus llibres, dona a n'aquelles planes un to, un ayre, una vida que resulta nova als que venien trobant en la literatura ectalana un ruralisme artificial, com a vist solzament desde ciutat ò retingut en uns díes d'estar a fòra, que no'ls satisfeya, y que contrasta tan fortament ab el ruralisme de les *Proses bàrbares*, per exemple, en el que sembla respirarshi l'ayre y la pols d'aquells caminals y carretera que'ns descriu en los capítols d'aquest llibre'l seu autor.

No sabríem pas quin recomanar ab més gust dels articles que constituhexen aquest llibre qu'acaba d'editar la Societat Catalana d'Edicions de poch fundada en aquesta ciutat, y per tal motiu hem de recomanar que'l llegidor no'n dexi cap. *Proses bàrbares* serán sempre llegides ab goig pels aymadors de les lletres catalanes, fins en el cas de no agradàrloshi els temes, per qu'en elles s'hi mostra la riquesa que guarda aquella comarca gironina en lo tocant a nostra aymada llengua, tan bonica y ab tantes modulitats quan es tractada per plomes conexedores dels tresors que serva amagats, com a les violetes la brosta del bosch, entre'ls replechs d'aquelles montanyes tan bellament descrites per en Bertrana.

EMULSIÓ VERGÉS indispensable als **nens y grans.-Perfecta y immillorable.**

LLEYDA Y ELS SEUS RIUS, per Jaume Laforga. Lleyda, 1911.

Hem rebut també aquest follet combatent les concessions Balira y Noguera Pallaresa, en el que'l seu autor, desde Tremp, estudia diferents aspectes de la qüestió de les aygües d'aquelles terres, relacionades ab el problema d'abastament de Barcelona que tant de jòch dona a la nostra ciutat.

AYGUA COLONIA ORIVE En bondat intrinseca y agradable perfum, supera a les extrangeres de preus fabulosos. Per axó l'Aygua de Colonia nacional se ven tant. Pera mostra, 3 rs. frasco; 4 litres, 16 ptes.; 2 litres, 8'50 pessetes., franch estació, demanant a S. de Orive, Logroño.—Dipósits: Vicente Ferrer y C.ª. Comers, 112 y Uriach y C.ª, Moncada, 20.

ANY 1912

Ilustració Catalana

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

Durant el pròxim any de 1912, *desè de la publicació,* anirà donant a llum extraordinaris de gran interès, com té acostumat y ab tanta aceptació acullits pel públich, y seguirà fent sortir cada últim diumenge de mes el dedicat especialment a la dòna,

Feminal

primera y única publicació feminista ilustrada d'Espanya.

Durant l'any repartirà en cada número quatre interessants folletins a la vegada:

UNA NOVELA
UN DRAMA
UNA COLECCIO DE POESÍES
UN VOLUM DE FOLK-LORE

obres degudes a quatre dels més anomenats escriptors de la terra

COMENSARA LA PUBLICACIO DE UN

ALBUM GENERAL Y ARTISTICH DE CATALUNYA

dividit per comarques naturals, obra importantíssima, y de interès escepcional. Ses planes, del mateix format y paper de ILUSTRACIO CATALANA, estaràn atapahides de gravats reproduhint lo més artístich y interessant de cada comarca, acompanyat de text escrit expressament per fills de cada una d'elles, lo que vol dir un nou aplech dels escriptors més distingits de Catalunya. Aquest esfors editorial de ILUSTRACIO CATALANA no aumentarà el seu preu corrent, que seguirà essent

A ESPANYA: 30 pessetes l'any. - EXTRANGER: 35 franchs.

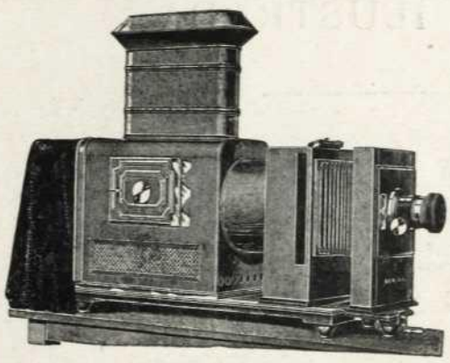
MALLORCA, 287, baxos :: BARCELONA

MOSAICHS · E · F · ESCOFET & C

·Marbres· ·Pedras· ·Fustas·

Ronda Sant Pere 8

Construcció y Decoració

Aparells d'ampliació y progecció

pera colegis, teatres y a casa, de construcció sòlida y perfecta, así com tots los accessoris pera la progecció, com llanternes, tripodes, cercus.

Aparell pera Cinematografía

moguts per motor ò a mà, pera teatre, instituts y families, models molt perfectes. Els aparells y accessoris, se venen a tots els establiments d'articles fotogràfichs.

Catàlech de progecció número 1163, gratis

Ica Societat Anònima **Dresde**

La fàbrica més important d'aparells fotogràfichs d'Europa

Fotografía del Xalet que S. d'Orive regala als seus clients

Consta de planta baxa ab un espayós hall, menjador, cuyna, dues comunes inodores y un dormitori, ab sortides al jardí y horta. Pis principal ab accés pel jardí, per l'horta y per l'interior de la planta baxa, compost de sala, tres grans dormitoris, espayós quarto de banys y altra comuna inodora y un camarot en que además dels serveys propis de aquests departaments hi hà los dipòsits d'aygua freda y calenta per us exclussiu del xalet. Disposa gratuitament de 500 litres diaris d'aygua absolutament exenta de bacteries. L'aygua's conduheix directament desde'ls manantials per canyeries de ferro galvanisat fins als dipòsits del xalet. Pertenexen al xalet, jardí y horta espayoses, tot murallat y alambrat, medint una superficie total de 1382 metres quadrats. Assegurat d'incendits en la «Aurora» hasta 23 Maig 1912. Sense cap gravamen. Inscrit en el Registre de la Propietat de Bilbao. Se troba a Jauregieta, a 5 minuts de peató de l'estació d'Erandio, tocant a una hermosa carretera; un minut de la iglesia y 20 minuts de Bilbao, ab 10 trens diaris. Residencia propiament estiuejadora, a 15 minuts del mar. Se enviarà un billet ab lo seu número corresponent, combinat ab los de la Lotería del 20 de Janer de 1912, al que envihi a S. d'Orive, Logroño, **sis pessetes**, en sobre monedero ò lletra de giro mútuu ò giro postal, pera rebrer, en cambi, el referit bitllet y 2 frascos del Licor del Polo, ab un altre de Aygua de Colonia Orive de 3 pessetes, ò ab altres dos de 1'50 pessetes, ò quatre de 0'75 pessetes, ò el que preferexi tot d'Aygua Colonia se li enviarà l'equivalent d'aquesta. Els residents a Barcelona poden recullir entregant 6 pessetes en efectiu a D. C. Rialp, Rambla Catalunya, 14. No hi hà necessitat de certificar les lletres, puix ningú més que S. de Orive pot cobrarles. L'envio dels frascos serà franch d'embalatge y ports fins a la estació del ferrocarril més pròxim del client, el qual ha d'indicar la estació al temps de formular lo pedido.—Logroño, 8 d'Agost de 1911.—S. D'ORIVE.

LLIBRE NOU **FLORS Y PLORS**

Poesíes d'ISIDRE REVENTOS — *Preu: pessetas 1'50*

Pelleteria La Siberia

Preu fixo — **On parle français** — ***English Spoken***

RAMBLA DE CATALUNYA, 15

IMMENS ASSORTIT de tota classe de confeccions y echarpes de pell. **Martes. - Renards. - Chinchilles. - Nutries. - Arminis. - Skungs, etz., etz.**

Corts Catalanes, 624

IMPOTENCIA

DE AMBOS SEXES

Radicalment curada a tota edat per les

PILDORES OURANIA

Nou descubriment. - Immens èxit

Tractament enèrgich y sens perill.

Curació garantida ab un sol frasch.

Envio discret. Preu del frasch 10 franchs.

Frasch ab instruccions per correu, ptes. 12

En Barcelona: **VIUDA de SALVADOR ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.**

LABORATOIRE NORDERN

— *31, passage du Hâvre, 31. PARIS.* —

HOMES atacats d'enfermetats y debilitat nerviosa, deuen llegir sens falta el llibre premiat del Doctor metge *Rumler*, tractant de la *«Debilitat nerviosa dels homes»*, segons els punts de vista més moderns, ab numerosos gravats y constant de 320 planes. Es un conseller verdaderament pràctich y útil y la millor guia pera arribar a la curació de la extenuació cerveil-espinal, dels desordres nerviosos, de les conseqüencies de passions perjudicials pera'ls nervis y en tots els cassos de enfermetats específiques. El llibre (en llengua castellana) se remet de franch per la casa editorial, *doctor Rumler, Ginebra*, 669 (Suissa), a qui envii pessetes 2, ab segells. Escrigui vosté avuy mateix en espanyol a dit senyor.

PROPI PER REGALO DE NADAL

3 pessetes **EL PAÍS DEL PLER** **3 pessetes**

POEMET EN 5 CANTS DE **JOAQUIM RUYRA Y OMS**

ILUSTRACIO CATALANA - *FEMINAL* - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranger: 35 franchs

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria — *Paper de Fills d'A. Fàbregas* — *Establiment gràfich Thomas-Barcelona*